

Ars poetica – válasz a *Hitel* kérdésére

A XX. század hetvenes éveinek közepén született írók „alkotói beérése” nagyjából az ezredforduló körüli években volt; nyilván találunk eltérő példákat is, korábban publikáló, esetleg kötetet jegyző szerzőket, az én költészetemben az indulás időszaka huszonöt éves koromra esett. A költészetről és egyáltalán: az írásról vallott erkölcsi-esztétikai alapokat javarészen annak a költőnek köszönhetem, aki első verskezdeményeim születésétől a harmadik könyv megjelenésén túl – egészen 2014-ben bekövetkezett haláláig – gondozta műveimet, segített eligazodni a költészeti és eszmei áramlatok sokaságában. Sarkady Sándornak hívták. A szocialista rendszerekben a világ elől hermetikusan elzárt határszéli kisvárost, Sopront, szellemi életében is valamiféle zárkózottság jellemezte, mely nem tévesztendő össze a tősgyökeres lakosok lokálpatriotizmusával, de nem is választható élesen el tőle. Komolyabb nehézségekkel kellett szembenézni annak, aki innen szeretett volna költővé fejlődni, mint egy több évtizedes (vagy évszázados) hagyományokkal rendelkező irodalmi központban élő fiatalnak, akit a magyar tanszék, folyóiratok, irodalmi műhelyek indítanak útjára. A kortárs fiatalokkal való alkotói közösség és a műhelymunka kimaradt tehát az életemből, de az sem örömteli megállapítás, hogy a városban csaknem húsz esztendeje nem fedeztetett fel tehetséges költőjelölt a következő generációkból – 41 évesen még mindig én vagyok a „fiatal soproni költő”. A már-már légüres térként jellemezhető helyzetet kiegyensúlyozta Sarkady Sándor jelenléte, és a folyamatos betűéhség. Illyés Gyula pártfogoltjaként – akivel egyébként életükben nem találkoztak – szerepelt két alkalommal is a „Szép versek” antológiában, így a népi írókra és műveikre ő hívta fel először a figyelmemet. Két ellentétes, bár egymás értékeit nagyra becsülő költői karakter, Nagy László és Pilinszky János vonzásában indultam. Erkölcsi mértéket, etikai hűséget mindkét költészetből lehetett meríteni, s ezek máig meghatározzák költői alapállásomat. Nem álltak tilalomfák a keresés útján, egy-egy nagy mű persze előfordult, hogy ráirányította a figyelmemet az alkotóra és életművére, ahogy gyengébb alkotások má-

BOTH BALÁZS (1976) szociálpedagógus, költő. Sopronban él. Utóbbi kötete: *Ha nem marad kimondatlan* (2013).

soktól elfordítottak. A kezdetben olvasott tucatnyi irodalmi lap közül az évek során nagyjából kiderült, melyek állnak közel az ízlésemhez – és szerencsés esetben a szerkesztőknek is tetszett egy-egy írásom, többnek a mai napig szerzője is lehetek. Az értékrelativitás sosem vonzott; igen-igen, nem-nem, ahogy az Úr Jézus mondta; az üres szövegek, nyelvi lelemények (vagy nyelvroncsoló mutatványok) sosem vittek el új, ismeretlen dimenziók felé. Talán emiatt, talán Sándor barátom jó értelemben vett konzervatív ízlése miatt (a görög szakos tudós, Sarkady János öccse volt, akivel gyerekkorukban szórakozásból alkaioszi, szapphói vagy aszklepiadészi versmértékben beszélgettek) az úgynevezett posztmodern áramlatoktól távol maradtam. Könyveim egyes kritikussai hiányolták is a nyelvi humort költészetemből. Költészetem része keresztény életem is; természetesen erről az oldalról is kaptam megrovást. Istenes verseimet dogmatikusnak és tételszerűnek titulálta egy kritika szerzője. A kor, amelyben élünk, és amelyről közhelyszámba menően naponta elhangzik, hogy értékváltságos és erkölcsi relativitásba merül, mégis állásfoglalásra kényszerít. Ha avult gondolatként hangzik is, hiszek a vers emberjobbító lehetőségében, a műveltségben rejlő nemesítő erőben. A kiművelt emberfőben. Ha ez valamelyest átsűrődik a verseimen, prózai írásaimon, akkor gondolataimat talán a művek igazolhatják.

Vincze László: Érintés (tusráajz, 2016)